

Een bijzondere interpretatie die puristen op de kast jaagt

CANTO OSTINATO MET VLEUGELS

*Nederland en de wereld raken begeistert door de hypnotische klankkathedraal Canto Ostinato. De meesterproef van Simeon ten Holt kan op vele manieren geïnterpreteerd worden, waardoor ruimdenkende musici heerlijk op avontuur kunnen gaan. Maar nu is er een versie die veel tongen zal losmaken. Improviserend trompettist **ERIC VLOEIMANS** en organist **AART BERGWERFF** nemen *Canto Ostinato* mee op een spontane trip door muzikale stratosferen.*

Tekst: MARK VAN DE VOORT

Foto's: JELMER DE HAAS EN EMIL MATVEEV

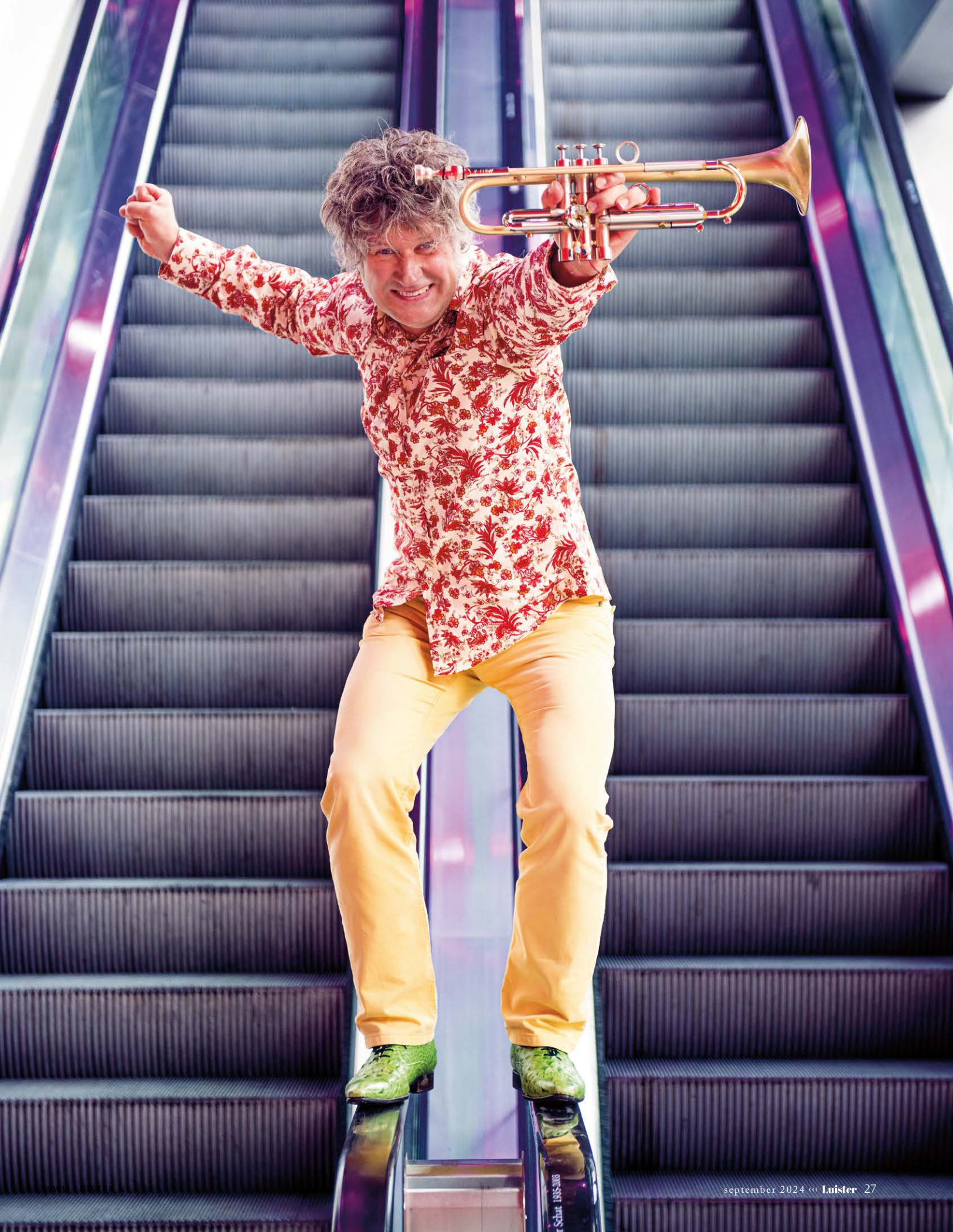
Durf te dromen,

ook als eenzame toondichter. Toen kluizenaar Simeon ten Holt zo aan het ploeteren was in zijn Bergense componeerhuisje, zou hij nooit hebben durven bevroeden dat zijn *Canto Ostinato* uit 1976 tot zo'n wereldhit zou uitgroeien. De roem van *Canto Ostinato* lijkt alleen maar toe te nemen. In 2022 creëerde de Amerikaanse producer Erik Hall nog een bejubelde, elektronische *Canto*-soundscape die goed in de smaak viel bij danceliefhebbers. Kampioen kleurrijke *Canto*-interpretaties is zo onderhand de Nederlandse organist Aart Bergwerff. Zo liet hij zijn stuwende orgelspel al vergezellen door twee marimba's, een vrouwenkoor en een solosaxofoon. Nu heeft Bergwerff een *Canto*-versie bekookstofd die onbeschaamd het vrije luchtruim kiest. Samen met wereldvermaard improviserend trompettist Eric Vloeimans geeft hij Ten Holts magnum opus vleugels in een zeventig minuten durende versie voor orgel en trompet. Een bijzondere interpretatie die veel *Canto*-puristen op de kast zal jagen.

CARTE BLANCHE

Bergwerff en Vloeimans laten Ten Holts *Canto Ostinato* vrolijk op zijn grondvesten schudden en dansen. Bergwerff houdt de bezwerende puls levendig, terwijl Vloeimans zijn ijle, sferische trompetspel tot grote poëtische hoogtes laat reiken. Dit is een *Canto* die zowel jazz-, ambient- als popliefhebbers diep in het hart kan raken. Het duo neemt een flink risico maar het betaalt zich uit, mede doordat het een indrukwekkende concertopname is. Vorig jaar oktober werd deze versie live en integraal vastgelegd in het Orgelpark Amsterdam.

Het was meteen de eerste keer dat Bergwerff en Vloeimans het muzikale strijdperk betraden. Ze kennen elkaar van het Rotterdams conservatorium, maar alleen vanuit de wandelgangen. Een paar jaar geleden kwamen ze elkaar weer tegen, backstage in Muziekgebouw Eindhoven. De twee vrijbuiters zagen een nieuwe versie van *Canto Ostinato* wel zitten. Van het Orgelpark krijgt Aart Bergwerff ieder jaar carte blanche om een nieuwe kijk op *Canto Ostinato* live te presenteren. "Ik dacht meteen aan Eric. Met zijn krachtige improviserende trompetspel is het mogelijk om de *Canto* los te trekken van zijn rigide vorm. Zo geven we het stuk zijn spontaniteit weer terug. In zijn partituur geeft Ten Holt ook volop de ruimte aan uitvoerders om keuzes te maken wat betreft de lengte van het werk en de dynamiek. Voor Ten Holt is het vooral belangrijk dat er een interactie plaatsvindt tussen musici. Soloversies van *Canto Ostinato* zoals mijn eerste orgelinterpretatie uit 2007 hadden niet zo zijn voorkeur." »

PARTITUUR ALS SCHETS

De muzikale klik tussen Bergwerff en Vloeimans is verbazingwekkend te noemen. “Na ons concert in het Orgelpark voelde het meteen als een hit. We boksten met onze vuisten tegen elkaar van enthousiasme. Deze opname is verdikkeme een cd”, vertelt Vloeimans geestdriftig. Het was gelijk de eerste keer dat hij Ten Holts meesterwerk vertolkte. “Tien jaar geleden had ik al eens een uitvoering gehoord van harpiste Gwyneth Wentink met elektronica. Dat was tijdens het Koningsdagconcert. Toen Aart met zijn voorstel kwam om samen de *Canto* te spelen, was dat een mooie uitdaging. Maar toen ik de partituur voor mijn neus kreeg, vroeg ik me wel af waar ik in hemelsnaam aan begonnen was. Ik werd er zowaar zenuwachtig van. Het ligt niet aan de moeilijkheidsgraad van de noten. Maar als musicus moet je wel goed nadenken over hoe je de energie gaat verdelen over al die intense lengtes. En wanneer moet je wel, en wanneer juist niet spelen. Uiteindelijk ben ik de partituur als een schets gaan zien. Ik ben op mijn oren en intuïtie gaan vertrouwen. Op die manier pak je het beste het gevoel van de *Canto*.” Vloeimans en Bergwerff spelen in het moment en laten *Canto Ostinato* volkomen natuurlijk opbloeien. Nergens voelt deze *Canto* geforceerd aan. Je kunt vergelijkingen trekken met de succesvolle samenwerking tussen het Hilliard Ensemble en jazzsaxofonist Jan Garbarek. Ook de sprankelende jarenzeventigduetten tussen jazztrompettist Don Cherry en minimalist/organist Terry Riley borrelen in de herinnering naar boven. “*Canto Ostinato* gaat over de kunst van het weglaten”, oppert Vloeimans. “Soms speel je niet, maar andere keren juist wel. Als improvisator heb je de neiging om virtuoos tekeer te gaan, maar dat werkt hier helemaal niet. Je moet juist heel relaxt wachten tot je op de medemusicus kunt reageren. De sfeer van een stuk ontstaat vanzelf.”

SAMENWERKEN IS EEN CADEAU

Bergwerff denkt met plezier aan het Orgelparkconcert terug. “Het optreden begon om kwart over twee en Eric kwam om halfeen doodgemoedereerd binnenwandelen. En het werkte. Samen ga je op in de flow van het stuk.” Vloeimans knikt. “Het geweldige aan Aart is zijn open houding. Hij gaf en

Paspoort AART BERG- WERFF

Geboren: 1960,
Rotterdam

Opleiding:
lessen improvisatie in Den Haag bij organist Bert Matter, verdere orgelstudie bij onder anderen Marie-Claire Alain in Parijs

Carrière: sinds 2012 is hij organist van de Grote Kerk Breda. Hij treedt over de hele wereld op en geeft les aan het Rotterdams conservatorium

Prijzen: zilveren medaille Société Académique ‘Arts, Sciences et Lettres’ (2003)

Paspoort ERIC VLOEIMANS

Geboren: 1963,
Huizen

Opleiding:
studeerde klassiek trompet aan Rotterdams conservatorium, volgde later lessen in de Verenigde Staten bij jazztrompettist Donald Byrd

Carrière: hij is wereldwijd actief met kamerjazztrio Fugimundi en zijn elektrische band Gatecrash. Daarnaast treedt hij op met accordeonist Tuur Florizoone, cellist Jörg Brinkmann en pianist Florian Weber. Verder deelt hij veelvuldig het podium met klassieke gezelschappen als het Matangi Quartet, Calefax Rietkwintet, Holland Baroque en het Concertgebouworkest

Prijzen: Boy Edgar Prijs (2001), Bird Award (2002), Gouden Notenkraker (2011) en verschillende Edisons voor zijn albums

geeft me alle vrijheid. Hij straalde vertrouwen uit en als musicus pik je dat op. Ik voelde me veilig.” In het verleden heeft Vloeimans wel eerder eigentijdse composities uitgevoerd. Niet alle ervaringen waren even positief. In 2005 speelde hij ooit met een jazzkwintet het razend complexe *Requiem für einen jungen Dichter* (1967/1969) van de Duitse componist Bernd Alois Zimmermann. “Dat concert vond plaats in de Philharmonie Haarlem. Ik had destijds helemaal geen klik met dirigent Bernhard Kontarsky die alles heel precies wilde. Die botsing is uiteindelijk heel belangrijk geweest voor mijn leerproces. Welk project ik ook aanpak, ik moet goed in mijn vel zitten. Dat is belangrijk, en bij Aart voelt de samenwerking als een cadeau.”

DOCUMENTAIRE

Bij dat ene optreden in het Orgelpark is het niet gebleven. Inmiddels hebben Vloeimans en Bergwerff al plannen om te toeren met hun *Canto*-versie, met onder meer een concert in Muziekgebouw Eindhoven februari volgend jaar. “Live klinkt het weer totaal anders. Dan leggen we andere accenten en spelen we met spanning, ontspanning en de dynamiek”, voorziet Bergwerff. “Je boort ineens ook een heel ander publiek aan. Jazzliefhebbers en klassiekkenners zitten gebroederlijk naast elkaar.” Deze avontuurlijke *Canto*-versie is ook opgepikt door filmregisseur Paul Hegeman. Eerder maakte de Bergense filmer al portretten van componist Arvo Pärt en barokdirigent Ton Koopman. Hegeman legt momenteel de laatste hand aan

een avondvullende documentaire over Simeon ten Holt, met als werktitel *De eeuw van Simeon ten Holt*. “Hegeman heeft plannen om ons duo in de documentaire op te nemen. Vooral omdat wij zo vrij met Ten Holts notenmateriaal durven om te gaan en een andere kant van zijn klankwereld belichten”, verklapt Bergwerff.

Ondertussen kriebelt het weer bij de nijvere organist. Zo staat een volgend *Canto*-avontuur al op de rol. Tijdens het Min of Meer Minimalfestival in het Orgelpark Amsterdam wacht hem op zondag 6 oktober een nieuwe uitdaging. “Dan buig ik me samen met contrabassist James Oesi over *Canto Ostinato*. Dat wordt weer totaal iets anders.” Voor Bergwerff is het sowieso een uitzonderlijk jaar. Op zondag 17 november viert hij zijn vijftigjarig jubileum als organist. “Dat wordt een mooi concertant feest in de Grote Kerk van Breda. Vrienden als pianist Jeroen van Veen en saxofonist Raaf Hekkema zijn al uitgenodigd.” «

Simeon ten Holt
Canto Ostinato voor orgel en trompet
Brilliant Classics 97409 CD